

NÁŠ MEČÍKÁŘ

14/1972

**VYDÁVÁ ODBOR
MEČÍKÁŘŮ
PŘI OV ČSOZS
V NOVÉM JIČÍNĚ**

N á š m e č í k á ř

Prosinec 1972

- Obsah :
- 1/ Tepelné ošetření pacibulek v době vegetačního klidu.
 - 2/ Změna systému barevné klasifikace mečíků k 1.1.1973.
 - 3/ Sdělení - různé.

Pro vlastní potřebu svých členů vydává zájmový odbor mečíkářů při OV ČOZS v Novém Jičíně.

Vydáno v souladu se směrnicemi Ústředního výboru ČOZS v Praze pro vydávání tiskovin Českým ovocnářským a zahrádkářským svazem a jeho organizačními složkami ze dne 26. února 1972.

Tepelné ošetření pacibulek v době vegetačního klidu

Dr. Leonard Rýznar

V minulém čísle NM jsem ve svém článku o použití fumigačních prostředků k desinfekci půdy uvedl, že účinek těchto preparátů se může výrazně projevit jen tehdy, je-li sadbový materiál prost choroboplodných zárodků. V následujících řádcích podávám návod k tepelnému ošetření pacibulek (v anglicky psané literatuře t.zv. "Hot water-treatment").

Tepelné ošetření spočívá na známém jevu, že živé organismy jsou citlivé na zvýšenou teplotu; při určité teplotě (t.zv.letální) hynou. Teploty, při kterých mikroorganismy, resp. obecně organismy hynou, jsou případ od případu různé. Tepelné ošetření pacibulek je umožněno skutečností, že letální teploty choroboplodných zárodků jsou nižší, než teplota, při které dochází ke zničení pacibulky.

Pacibulka musí být v době, kdy tepelné ošetření provádíme, ve stadiu hlubokého "zimního spánku", tedy ve stavu úplného vegetačního klidu. Pokud by tato podmínka nebyla dodržena, mohlo by dojít k tepelnému poškození či úplnému zničení sadbového materiálu. Jen při nejhlubším "spánku" pacibulek lze použít teplot, dostatečných pro zničení choroboplodných zárodků. Podmínkou pro navození hlubokého spánku pacibulek je včasná sklizeň hlíz, provedená ještě za teplého počasí a skladování sklizeného a usušeného materiálu při teplotách 15-18 stC. Řada pozorování totiž nasvědčuje tomu, že hlízy sklizené a skladované při teplotách nižších prodělávají zimní spánek podstatně rychleji; příliš brzy se probouzejí a v důsledku zvýšeného metabolismu ztrácejí v době do sázení zbytečně mnoho svých zásob.

Asi 8 týdnů po sklizni namočíme pacibulky na 24 hodin do vody pokojové teploty. Pak připravíme 0,1 % roztok přípravku Benlate a zahřejeme jej na 55-56 st.C. Pacibulky dáme do pytlíčků z řídké tkaniny (na př. tyl) a ponoříme do ohřátého roztoku na 30 minut. Roztokem mícháme, aby nedošlo k jeho místnímu ochlazení v okolí pacibulek. Aby teplota během práce příliš nekolísala, je vhodné pracovat s větším množstvím roztoku. Teplotu upravujeme během ošetření nejlépe tak, že přiléváme podle potřeby teplejší či chladnější roztok, který si připravíme vždy ještě před započatím práce. Teplotu měříme přesným

teploměrem (hodí se fototeplořer, který lze koupit v drogerii či prodejnách FOTO-KINO). Po 30 minutách pytlíček z teplého roztoku vytáhneme a ponoříme na chvíli do roztoku o teplotě 15-20 stC. Po vytáhnutí pacibulek roztok okapeme a pacibulky necháme řádně oschnout (třeba na rozprostřených novinách). Poté přeneseme pacibulky do místnosti o teplotě 5-10 stC, odkud je přeneseme zpět do tepla až asi 2 týdny před sázením.

Ošetřený brut je nutno ukládat do čistých nepoužitých krabiček či sáčků, nebo krabičky vystlat papírem, aby nedošlo k reinfekci pacibulek.

Je nutno připomenout, že uvedená teplota ošetření je pouze orientační. To jednak proto, že tepelná odolnost jednotlivých odrůd se může vzájemně lišit a především proto, že hloubka spánku pacibulek může rovněž kolísat (čím hlubší spánek, tím vyšší teploty lze použít). Proto je vhodné uvedenou teplotu 55-56 stC u určité odrůdy v dané době nejdříve na malém množství pacibulek odzkoušet. Je-li příliš vysoká, projeví se poškození brutu již po 3 dnech. Jestliže nemáme k dispozici Benlate, lze použít i horké vody, ale teplotu je nutno snížit o 1-3 stC. Jinak zůstává postup stejný.

Popsaný postup je sice zdánlivě velmi pracný, nicméně velmi účinný a dostupný každému pěstiteli. Je třeba však znovu zdůraznit, že tepelné ošetření brutu má smysl provádět jen tehdy, je-li tento sázen buď do půdy, kde mečíky ještě nebyly, nebo do půdy chemicky desinfikované; jakkoli dlouhé odstupy sázení na jedno místo nejsou dostatečnou zárukou zániku choroboplodných zárodků, které někdy přežívají v půdě dlouhá léta.

Ti zahrádkáři, kteří mají mečíky silně napadeny chorobami (nevirosového původu, prevenci viros bude věnován článek v některém z příštích čísel NM) si mohou svou sadbu postupně ozdravět tak, že hlízky, vyrostlé v desinfikované zemi z tepelně ošetřeného brutu sázejí dále zásadně jen do desinfikované půdy. Poněvadž tepelné ošetření velkých hlíz nelze provádět (u malých hlízek ano, ale opatrně s ohledem na nejistou hloubku jejich spánku), je výhodné stále dopěstovávat nové hlízy z brutů výše uvedeným způsobem a staré, soborně nemocné hlízy vyřazovat.

Je samozřejmé, že chemická ochrana sadbového materiálu při sázení, ochrana rostlin během vegetačního období a při sklizni je nutná i v případech, že pracujeme s tepelně ošetřeným materiálem.

Použitá literatura: The World of the Gladiolus
Vydal: NAGC v r.1972, vytiskl: Edgewood Press,
Edgewood, Maryland 21040

Ing. J. Adamovič:

Změna systému barevné klasifikace mečíků k 1. 1. 1973.

Jak už někteří víte, v lednu 1972 zasedal v Toledu Konvent (Sjezd) vrcholné mečíkářské organizace NAGC, který zrušil platnost dosavadního číselného značení barvy mečíků a odsouhlasil nový systém značení.

Z jedné stránky je to pro mnohé z nás zdánlivě nevhodné, protože teprve poslední dobou jsme si začínali zvykat na vyjadřování velikosti a barvy květu příslušným trojčíslím podle systému, který již zrovna platnost ztrácí. Na druhé straně však si myslím, že ještě dodnes většina našich přátel toto značení neužívala, přinejlepším se s ním teprve začínala seznamovati. Z tohoto hlediska je tedy zas vítanější, že změna nastala už teď a to tím více, že nový systém je podstatně přehlednější i snadněji zapamatovatelný, než byl dosavadní.

První číslo trojčíslí, jak je známo, vyjadřuje velikost květu; toto se ani pro budoucno nemění. U druhého čísla dochází k podstatnějším změnám zvláště od č. 5 výše. Jak je viděti z tabulky na konci článku, např. všechny mečíky červené barvy budou značeny pětkou (ohnivě červená měla číslo 36), zatím co u žlutých zůstává jednička, u oranžových dvojka atd. Zelenou, která dosud byla označena 04, bez ohledu na její sytost, už bude možné označiti přesněji - světlou a tmavší. Dýmové však už nebudou rozlišovány podle barevných odstínů, ale podle tmavosti květu (jde tedy vesměs o barvy "špinavé", které se teď slučují do 1 skupiny).

I když jsem měl v úmyslu napsati jenom stručnou informaci o změně klasifikace, nemohu teď odolat a nevyužítí této příležitosti k vysvětlení některých barevných problémů, vyplývajících z rozdílného pojetí některých barev u nás a za mořem, což pro nás často není přirozené, někdy dokonce téměř nepochopitelné.

Věřím, že mnohému z Vás, kteří doposud tvrdili, že američané to mají s barvami jaksi pomýlené, se leccos vyjasní a že uvítáte zvětšení rozsahu článku, tím více, že na toto téma u nás doposud nikde článek uveřejněn nebyl (ani v mé knížce nebylo pro to dosti místa). (Když vzpomínám knížku, tedy mne obzvláště mrzí, že v době jejího psaní ještě o změnách klasifikace nebylo nic známo.)

Začnu barvou růžovou (nově označenou č. 60 až 68). Tato docela odpovídá našemu barevnému cítění, pokud jde o světlé až střední odstíny. Horší je to však už s odstíny tmavými (v novém

systemu přibývá dokonce černěružová!). Nikdo z nás by např. květ staré sorty Burma, anebo novějších Burgundy nebo Burma Queen neoznačil jako tmavěružový. Nedá se však nic dělat, je nás málo, musíme se snažiti pochopiti barevné pojetí odborníků mečíkářských velmocí.

Složitější je vysvětlení barvy skupiny 40-46 (po staru 40-44). Jde tady o barvu, která na západě má samostatné jméno "PINK". Toto slovo se u nás překládá různě, ač má svůj původní anglický smysl ve výrazu karafiát - barva karafiátu. V jediné dosavadní české knize kolektivu Ing. Vaňka "Mečíky a ostatní hlíz. květiny" bylo toto přeloženo jako "ružová lososově". V mojí knížce jsem použil také tohoto vyjádření, i když těžko říci, zda by nebylo přiléhavější vyjádřiti tento odstín slovy: masověružová, pleťověružová nebo i vínověružová. (Zdá se mi, že pro naši potřebu bychom si měli také zavésti slovo "pink", i když je cizí.) Sám se zabývám barvami už od dob svého studia na vysoké škole, no přiznávám, že barvě pink jsem porozuměl až po obdržení barevných tabulek NEGS (New England Gladiolus Society) a tuto svoji zkušenost Vám chci teď odevzdati. Nejdříve se však musíme seznámiti s barvou červenou.

Myslím, že mnohému z nás se zdály typicky červenými mnohé sorty, značené dosud číslem 36 = tzv. šarlátové. Vyplývá to z našeho pojetí červené barvy, kterou si představujeme jako zářivou živěčervenou (obsahující v sobě hodně žluté, čemuž dokonale rozumí každý, kdo jen trochu "nakoukal" k malířství anebo k barevné fotografii negativ-positiv). Tuto naši červenou však kupř. američané pokládají za přechod mezi oranžovou a červenou a pod čistě červenou rozumějí barvu zbavenou žluté složky, tedy přibližně rudou barvu sedlé krve nebo proletářského praporu. Odborníci NAGC sami měli problém s přeraďováním sort č. 36 do nového systému, který vyřešili tak, že sorta blížící se více k barvě ruděčervené bude zařazena mezi světlečervené (č. 52) a sorta s převládajícím odstínem lososové mezi tmavělososové, některá i mezi tmavěoranžové. Číslo 50 se v nové klasifikaci pravděpodobně nebude používati vůbec, protože tady jde fakticky o barvu pink - vysvětlení viz dále ! Je zajímavé, že do dnešního dne se mi přes velkou snahu, ani po diskusích s odborníky-fyziky, geology (spektrál. analytiky) či optiky, nepodařilo vyšetřiti, zda už nějaké mezinárodní forum dohodlo vlnovou délku červené barvy jako reprezentanta mezinárodní červeně pro červenou část spektra.

Jestli náhodou někdo něco ví, prosím o písemné sdělení.

(Angličtina má pro červenou pouze výraz "red", i jazyk slovenský postrádá např. vhodnější výraz "rudá" barva. Prosím proto omluviti moji tendenci zůstatu u výrazu "červená", i když tento článek píše česky s ohledem na drtivou většinu členů našeho odboru).

A teď se konečně můžeme vrátiti k barvě "pink", která jako samostatná barevná skupina má opravdu u mečíků svoje opodstatnění, protože snad nejvíce známých soret patří právě do ní a ne mezi růžové 60-68. Nuže, pink a red je vlastně tatáž barva !! Nejtmavější pink přímo přechází do nejsvětlejší americké červené, takže v nové klasifikační tabulce by odstíny od č. 40 až po č. 58 mohly býti klidně umístěny v jedné řádce a označeny jako červené od té nejsvětlejší až po nejtemnější. Členové, kteří se s barvami nikdy v minulosti nezabývali, to velice jasně pochopí, když si v kelímku namíchají (anebo alespoň v duchu představí) tmavě rudou (tedy americkou červenou) barvu. Když se tato barva poněkud rozředí vodou, dostaneme odstín střední červeně, když pak ředíme víc, dostaneme světločervenou. A když ji ředíme ještě více, dostaneme odstín tmavě pink, pak střední, pak světlý pink a když je tam téměř samá voda, zbude bledá pink. (Záleží však na tom, aby ta výchozí tmavěrudá barva byla opravdu správná !) Kdo vydržel až posud všechno pozorně přečísti, tomu gratuluji a zároveň věřím, že mu to už bude jasné.

Jenom stručně se zmíním o ostatních barvách. Bílá, zelená, žlutá, oranžová i lososová souhlasí s naší obvyklou představou. Mezi bleděžluté se teď zařazují i dosavadní krémové. (Lososová = barva masa lososa, tato tvoří určitý stupeň mezi barvou oranžovou a červenou.)

Pokud jde o levandulovou, tady se také názory trochu různí. Samotný květ levanduly bývá možná také ve více odstínech, a nebo snad existuje i více odrůd (nevím to jistě).

Pojetí NAGC se nejsnadněji pochopí, když si v létě dobře všimáme barvy květů světlejších i tmavších soret této barevné skupiny. Tato barva tvoří určitý přechod mezi pink a mezi fialovou.

Do skupiny fialových patří všechny "modráky". Ačkoli mnoho soret nese ve svém názvu slovo modrý (=blue), dobře víme, že opravdu modrá gladiola stejně jako modrá růže zůstává snem šlechtitelů. Jako nejbližší k modré barvě dnes můžeme považovati sorty Winter Sky, Lake Winnebago a Blue Ruffles. Dosavadní symboly-čísla 70 a 76 se mění na 80-86.

Aby jste měli pro své příští bádání pohromadě vysvětlení celého klasifikačního trojčíslí, uvádím tady i vysvětlení prvního čísla, t.j. velikosti květů, které zůstává i nadále v platnosti a pak tabulku nové barevné klasifikace podle bulletinu NAGC č. 110:

- 100 = květ do 6,3 cm (v průměru)
- 200 = " od 6,4 do 8,9 cm
- 300 = " od 9,- do 11,4 cm
- 400 = " od 11,5 do 14 cm
- 500 = " nad 14 cm

Barva	bledá	světlá	střední	tmavá	jiné
bílá	00				
zelená		02	04		
žlutá	10 ^{x/}	12	14	16	
oranžová	20	22	24	26	
lososová	30	32	34	36	
pink	40	42	44	46	
červená	50	52	54	56	58=černěčervená
růžová	60	62	64	66	68=černěrůžová
levandulová	70	72	74	76	78=purpurová
fialová	80	82	84	86	
dýmové		92	94	96	
hněděžlutá	90 /nebo žlutěhnědá/				
hnědě tmavá					98

x/ včetně krémových

Když se ke kterémukoliv číslu v tabulce přičte jednička, znamená to, že daná sorta má výraznou skvrnu jiné barvy.

Sdělení - různé

Upozorňujeme vážené čtenáře, že počínaje rokem 1973 se redakce rozhodla upustit od otiskování úplného seznamu členů odboru. Nadále budeme otiskovat jen seznam členů, kteří se nově přihlásí do zájmového odboru. Prosíme proto čtenáře, aby si k úplnému seznamu letošního roku přiložili uvedený dodatek, který bude zveřejněn vždy v prvním čísle každého roku.

O m l o u v a .

Redakce se tímto omlouvá příteli Dr. Leonardu Rýznarovi za opomenutí uvedení autora pod článek "Ošetření půdy fumigačními přípravky", jehož je autorem a který byl uveřejněn v minulém čísle N.M.

Vážení přátelé !

Není již daleká doba, kdy nám neúprosný běh času ukáže na kalendářním lístku den, kterým se všichni loučí s uplynulým rokem, který byl rokem jenž nám přinesl mnoho úspěchů a radosti z dobře vykonané práce. Pochopitelně pro někoho byl příznivější, pro někoho méně, tak už to na světě bývá. Myslím si však, že všem přinesl stejnou radost z krásných květů na našich zahrádkách či na výstavách, které jsme během roku tolikrát navštívili a vždy objevovali nové a nové krásy květů.

A opět je tu čas, ten neúprosný pán, který rozmarem počasí ničí i tu nejkvělejší nádheru květů. A snad je tomu tak dobře. Člověk v těch dlouhých zimních večerech má alespoň při svém odpočinku na co vzpomínat a opět se těšit na novou krásu, kterou nám příští rok zásluhou naší píle vykouzlí na našich zahradách.

Drazí přátelé, nastává čas, který všem lidem přináší mnoho radostí a štěstí okolo vánočního stromku v kruhu svých rodin. Všichni si navzájem přejí jen to hezké a krásné a tak dovolte, abychom i my, jménem redakce našeho zpravodaje, popřáli všem našim členům a jejich rodinám mnoho radosti, štěstí a rodinné pohody okolo vánoc a dále pak do nastávajícího nového roku 1973 mnoho úspěchů v práci, osobním i rodinném životě a mnoho radostí po celý příští rok. Aby Vám krásné květy na zahrádce přinesly mnoho radostí a pohody a aby počasí bylo vždy takové, jaké si právě budete přát. Nám v redakci aby přinesl mnoho námětů pro naši práci a hodně Vašich článků ze života okolo společného zájmu, kterým jsou tak krásné květy - mečíky.

Končíme rok a s ním i jednu sezonu, která nebyla pro všechny pěstitele stejně příznivá. Mnozí žehrali na nepřízeň počasí a na nadměrný výskyt chorob a škodců. Závěr roku však byl celkem příznivý a tak si myslím, že sklizeň hlíz proběhla celkem dobře a že se můžeme všichni společně těšit na příští sezonu a doufat, že počasí nám ji nepokazí.

Jan P í t r